

**ZA DOCENTKOU PHDR. ETELOU ŠIMOVIČOVOU, CSC.
(LIPT. JAMNÍK 1. 12. 1921 – BRATISLAVA, 19. 1. 2013)**

Pri cirkevnom obrade sme sa vo štvrtok 24. januára 2013 v bratislavskom krematóriu rozlúčili s docentkou Etelou Šimovičovou, CSc., ktorá zosnula 19. 1. 2013 v Bratislave. S ňou odišla posledná významná príslušníčka prvej generácie slovenských klasických filológov. Narodila sa v Liptovskom Jamníku 1. decembra 1921 a osobitné zanievanie pre klasické jazyky prejavila už na Štátnom reálnom gymnáziu v Liptovskom Svätom Mikuláši, kde si gréčtinu ex privata industria pribrala k latinčine. Po maturite roku 1940 odišla študovať na Filozofickú fakultu Univerzity Komenského v Bratislave, kde roku 1946 získala aprobáciu pre latinčinu v kombinácii s nemčinou. Do konca roku 1951 úspešne vyučovala v Bratislave na gymnáziách na Kalinčiakovej ulici a na Dunajskej ulici. Na Univerzitu Komenského sa vrátila 1. septembra 1954 najprv ako externá lektorka katedry jazykov, aby od 1. júla 1956 prešla na katedru klasickej a románskej filológie. Roku 1949 sa vydala za JUDr. Milana Šimoviča, neskoršieho generálneho arbitra pre Slovensko, a roku 1951 sa stala matkou dcéry Milice, ktorá vyštudovala Lekársku fakultu UK.

Hoci doc. Šimovičová prednášala aj viaceré iné predmety, absolventi štúdia latinčiny ju nosia v pamäti najmä ako brilantnú znalkyňu i učiteľku latinskej gramatiky. Vo vedeckej práci sústredila svoj záujem na realie súkromného a verejného života, osobitne na otázky hospodárskeho života starovekého Ríma. Opierajúc sa predovšetkým o kritické hodnotenie prameňov – to bolo jej vedecké krédo – spracovala a 3. júla 1972 obhájila dizertáciu *Povaha rímskeho hospodárstva v diele M. Porcia Catona*. Na stránkach periodického fakultného zborníka *Graecolatina et Orientalia* potom publikovala viacero cudzojazyčných vedeckých štúdií o tejto problematike. Od akademického roku 1978/79 až do penzionovania 31. augusta 1989 mala funkciu vedúcej sekcie klasických jazykov pri reorganizovanej Katedre románskej, klasickej a semitskej filológie FiF UK. Menovací dekrét docentky získala k 1. februáru 1982.

Členkou výboru Slovenskej jednoty klasických filológov pri SAV bola od jej vzniku roku 1969 a dve volebné obdobia po sebe dokonca stála na jej čele ako predsedníčka v rokoch 1982 až 1989. Z toho titulu bola podpredsedníčkou Jednoty klasických filológov so sídlom v Prahe a do roku 1979 členkou redakčnej rady *Zpráv Jednoty klasických filológov*. Bola nadšená latinistka, preto spolupracovala s Klubom latinčinárov pri Výskumnom pedagogickom resp. Krajskom pedagogickom ústave v Bratislave (klub vtedy viedol Imrich Nemeč) a prispela k jeho činnosti niekoľkými prednáškami jazykovo-metodickej povahy.

Ako špecialistku na antickú civilizáciu ju širšia verejnosť poznala z reprezentatívnej knihy *Klasické Atény*, ktorej slovenskú verziu (Bratislava: Tatran 1972) obohatila o rozsiahle poznámky a vysvetlivky. Preklady z gréčtiny a z latinčiny, ktorými prispela do pokladnice slovenskej kultúry, oslovili ešte širšie neprofesionálne publikum. Niektoré vyšli v reedíciách. Ciceronove *Tuskulské rozhovory* prinieslo vydavateľstvo Spolku slovenských spisovateľov znova roku 2009, Suetoniove *Životopisy rímskych cisárov*, ktorými debutovala roku 1966, vyšli po tretí raz roku 2010, a jej *Ezopské bájky* sa piatimi vydaniami – medzi nimi jedným slovensko-anglickým – zaradili medzi naše vôbec najúspešnejšie preklady z antiky. Možno teda banovať, že nepokračovala v práci na Xenofontovi a najmä na Liviových dejinách Ríma. *Hrdinské báje* z roku 1978 totiž naznačovali znamenité filologické predpoklady aj na ďalšie zväzky.

Životný beh docentky Etely Šimovičovej sa uzavrel v 92. roku života v Bratislave 19. januára 2013. V nemalej miere aj v dôsledku politických zmien už neprichádzala na svoje kmeňové pracovisko dlhé roky. Ostáva na ňom však prítomná vo všetkom pozitívnom, čo sa jej podarilo dosiahnuť a v odkaze, ktorý rozvíjajú jej žiaci. K želaniu pokojného odpočívania, ktorý sme čítali na úmrtnom oznámení, sa preto pripájajú aj naše prejavy vďaky a úcty.

Daniel Škoviera

Bibliografia publikovaných prác doc. PhDr. Etely Šimovičovej, CSc.

1959

- 1 *Ako sa stravovali Rimania v antickom staroveku*. Výživa a zdravie IV/1959, č. 5, s. 113 – 115.
- 2 *Zásobovanie vodou v staroveku*. Výživa a zdravie IV/1959, č. 7, s. 155 – 156.
- 3 *Chlieb v antickom svete*. Výživa a zdravie IV/1959, č. 8, s. 177 – 179.

1961

- 4 *Hygienicko-technické zariadenia v antickom staroveku*. Bratislavské lekárske listy 41/1961, č. 6, s. 354 – 369.

1963

- 5 *O niektorých otázkach zásobovania starého Ríma*. Výživa a zdravie VIII/1963, č. 5, s. 110 – 111.
- *6 *Nová učebná pomôcka v štúdiu latinského jazyka v ZSSR* – I. M. Sidorova – M. S. Lapina: Učebnoje posobije po latinskom jazyku. Charkov 1962. Cizí jazyky ve škole 7/1963-64, č. 2, s. 95 – 96.

1964

- +7 C. Suetonius Tranquillus: *Životopisy rímskych cisárov*. Bratislava: Slovenské vydavateľstvo krásnej literatúry 1964. 330 s.

1965

- 8 *Metodický príspevok k rozširovaniu a upevňovaniu slovnej zásoby v latinskom jazyku*. Cizí jazyky ve škole 8/1964-65, č. 6, s. 253 – 256.

1966

- 9 *Niekoľko pohľadov na úroveň technických a zdravotných poznatkov starovekých Rimanov na úseku potravín*. Bratislavské lekárske listy 46/1966, č. 2, s. 562 – 573.
- +10 *Ezopské bájky*. Bratislava: Tatran 1966. 114 s.
- 11 *Človek v líščeji koži (na základe ezopských bájok)*. Pionierske noviny XI/1966, č. 38.
- *12 *Nová vysokoškolská učebnica latinčiny*: A. Bartoněk: Latina pro posluchače Filosofické fakulty. Praha 1965. Zprávy Jednoty klasických filologů VIII/1966, č. 1, s. 50 – 52.

1968

- 13 *Historické miesta Tunisu očami dneška*. Zprávy Jednoty klasických filologů X/1968, č. 2, s. 65 – 71.
- +14 *Ezopské bájky – výber z prekladu*. Ľudový kalendár 1968, s. 39, 43, 55, 63, 83, 89, 109, 153, 167.

1969

- 15 *Ako pracovať s latinským textom*. Cizí jazyky ve škole 12/1968-69, č. 4, s. 169 – 172.

1970

- +16 Xenofon: *Spomienky na Sokrata*. / Platón: *Sokratova obrana*. Prel. J. Špaňár. Bratislava: Tatran 1970, s. 9 – 147 a 223 – 233.
- 17 *Správa o vyučovaní latinského jazyka programovanou metódou vo Francúzsku*. (L'enseignement programme en latin et grammaire française. Publication de l'Institut pédagogique National 1967, nr. 2). Zprávy Jednoty klasických filologů XII/1970, č. 1, s. 31 – 33.
- *18 Rudolf Mertlík: *Staroveké báje a pověsti*. Praha 1968. Cizí jazyky ve škole 13/1969-70, č. 4, s. 127 – 128.
- *19 Rudolf Mertlík: *Příběhy lásky od nejstarších dob až do pozdního středověku*. Praha 1968. Cizí jazyky ve škole 13/1969-70, č. 4, s. 128.
- *20 R. Eikeboom – M. Holtermann: *Programmierte lateinische Grammatik*. Göttingen 1969. Zprávy Jednoty klasických filologů XII/1970, č. 3, s. 135 – 137.

1972

21 *Zur Erkenntnis der Warenproduktion in Catos Schrift De agri cultura vom Standpunkt der herrschenden Wirtschaftstheorien.* GLO IV, 1972, s. 3 – 36.

*22 W. Gardner Hale – C. Darling Buck: *A Latin Grammar.* University of Alabama Press 1966. GLO III, Bratislava 1972, s. 145 – 146.

*23 N. Brockemeyer: *Arbeitsorganisation und ökonomisches Denken in der Gutswirtschaft des römischen Reiches.* Bochum 1968. *Listy filologické* 95/1972, č. 3, s. 188 – 192.

1973

24 *Zur Frage der Rentabilität und der Produktionskosten in M. Porcius Catos Schrift De agri cultura.* GLO V, 1973, s. 119 – 140.

*25 Y. Blum – J. Brisson: *Syntaxe latine et apprentissage de la version. 12 leçons programmées.* Paris 1968. GLO IV, 1972, s. 231 – 237.

*26 Musaios: *Hero a Leander.* Prel. I. Šafár. Bratislava 1971. *Zprávy Jednoty klasických filologů* XV/1973, č. 1, s. 65 – 66.

1974

+27 *Ezopské bájky.* 2. upravené a doplnené vydanie. Bratislava: Smena 1974. 123 s.

28 *K otázke svetonázorovej výchovy vo výuke latinčiny.* *Cizí jazyky ve škole* XVIII/1974-75, č. 3, s. 116 – 119.

*29 G. Devoto: *Geschichte der Sprache Roms.* GLO VI, 1974, s. 229 – 233.

*30 R. Martin: *Recherches sur les agronomes latins et leur conceptions économiques et sociales.* Paris 1971. *Zprávy Jednoty klasických filologů* XVI/1974, č. 1, s. 52 – 55.

•31 *Homér.* *Pyramída* 42, s. ...

•32 *Horatius.* *Pyramída* 42, s. ...

1975

*33 R. Martin: *Recherches sur les agronomes latins et leur conceptions économiques et sociales.* Paris 1971. GLO VI, 1975, s. 251 – 255.

•34 *Iliada.* *Pyramída* 47, s. ...

1976

•35 *Josephus Flavius.* *Pyramída* 54, s. 1722.

•36 *Julián Apostata.* *Pyramída* 54, s. 1746.

•37 *Juvenalis.* *Pyramída* 55, s. 1753.

•38 *Kallimachos.* *Pyramída* 56, s. 1785.

•39 *Klasická filológia.* *Pyramída*

•40 *Latinčina.* *Pyramída* ...

1978

41 *Locatio conductio in Catos Werk De agri cultura – ökonomisch-terminologische Untersuchung.* GLO VII-VIII, 1978, s. 25 – 46.

+42 Titus Livius: *Hrdinské báje Ríma.* Bratislava: Tatran 1978. 240 s.

Rec.: Škoviera, D., *Slovenské pohľady* 95/1979, č. 7, s. 133 – 135.

43 *Poznámky a vysvetlivky in: Klasické Atény.* Bratislava. Tatran 1978. s. 303 – 315.

*44 *Das frühe Christentum.* Hrsg. R. Klein. Darmstadt 1971. GLO VII-VIII, 1978, s. 417 – 421.

1979

+45 *Citáty z Livia a Suetonia v knihe Ján Dekan: Apoteóza slobody na antickej mise zo Stráží.* Bratislava: Tatran 1979. 65 s.

1980

46 *Zur einigen terminologischen Fragen der ökonomischen Kategorie Emptio Venditio in Catos Werk De agri cultura.* GLO XI-XII, 1980, s. 3 – 16.

47 *Slovenský slovník stredovekej latinčiny.* *Zprávy Jednoty klasických filologů* XXII/1980, č. 1-2, s. 59 – 65.

*48 Ovidius: *Metamorfózy*. Prel. I. Šafár. Bratislava 1979. Zprávy Jednoty klasických filológů XXII/1980, s. 181 – 184.

1982

+49 M. Tullius Cicero: *Tuskulské rozhovory*. In: *Tuskulské rozhovory. Laelius o priateľstve a iné*. Bratislava: Tatran 1982, s. 29 – 199.

1983

50 *Zur einigen terminologischen Fragen der ökonomischen Kategorie Emptio Venditio in Catos Werk De agri cultura (Fortsetzung)*. GLO XIII-XIV, 1983, s. 3 – 17.

1989

51 *Lexikographische Bemerkungen zum kamaldulischen Wörterbuch*. GLO XVII-XVIII, 1989, s. 3 – 14.

2004

+52 *Ezopove bájky*. Ilustroval Ivan Popovič. Bratislava: Belimex 2004. 101 s.

2009

+53 *Ezopove bájky*. Dvojjazyčné vydanie v slovenčine a angličtine. Prel. Etela Šimovičová a Mike Gogulski. Illustrations Martin Kellenberger. Bratislava: Ediposs 2009. 87 s.

+54 *M. Tullius Cicero: Tuskulské rozhovory*. 2. vyd.

Bratislava: Vydavateľstvo Spolku slovenských spisovateľov 2009. 200 s.

2010

+55 C. Suetonius Tranquillus: *Životopisy rímskych cisárov*. 3. vyd. Bratislava: Vydavateľstvo spolku slovenských spisovateľov 2010. 312 s.

Rec.: FERKO, Miloš: *Slovenské pohľady* IV-127/2011, č. 2, s. 133 – 135.

+56 *Ezopove bájky*. Prel. Etela Šimovičová. Košice: Pezolt 2010. 128 s.